

TÜRKÇE ÖĞRENCİ DEFTERİ

YILMAZOGRETMEN21

3.
SINIF

YILMAZOGRETMEN21

HARF BİLGİSİ

Alfabemizi oluşturan ve dilimizdeki sesleri gösteren işaretlere harf denir.

Örnekleri İnceleyelim:

Köpek → k, ö, p, e, k → 5 harf

Orman → o, r, m, a, n → 5 harf

Kuş → k, u, ş → 3 harf

Etkinlik 1: Harflere Ayırma

Aşağıdaki kelimeleri örnekteki gibi harflerine ayıralım ve kaç harften oluştuklarını yazalım.

• Balon → b, a, l, o, n → 5 harf

• Çiçek → ..... → ..... harf

• Tren → ..... → ..... harf

• Bilgisayar → ..... → ..... harf

• Kedi → ..... → ..... harf

• Zürafa → ..... → ..... harf

Etkinlik 2: Eksik Harfleri Tamamlama

Aşağıdaki kelimelerde boş bırakılan yerlere uygun harfleri getirerek kelimeleri tamamlayalım.

• S ... n ... f (Okulda ders işlediğimiz yer)

• S ... l g ... (Hatalarımızı sildiğimiz araç)

• T ... b ... ş ... r (Tahtaya yazı yazmaya yarar)

• K ... t ... p (Okumayı çok sevdiğimiz nesne)

• Ö ... r ... t m ... n (Bize yeni bilgiler öğreten kişi)

ALFABE

Harflerin belirli bir sıraya göre dizilmesine **alfabe** denir.

Alfabemizde 29 tane harf vardır. İlk harf "a", son harf "z" dir.

Alfabemiz (Büyük Harfler)

A - B - C - Ç - D - E - F - G - Ğ - H - I - İ - J - K - L - M - N - O -
Ö - P - R - S - Ş - T - U - Ü - V - Y - Z

Alfabemiz (Küçük Harfler)

a - b - c - ç - d - e - f - g - ğ - h - ı - i - j - k - l - m - n - o -
ö - p - r - s - ş - t - u - ü - v - y - z

★ 1. Etkinlik: Küçük Harfler Sıralama

→ Aşağıdaki küçük harflerle oluşturulmuş alfabe diziliminde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

a	b	....	ç	....	e	....	....	ğ	....	ı	....
j	....	....	m	....	o	....	p	r	....	ş	....
u	....	....	y	....							

★ 2. Etkinlik: Büyük Harfler Sıralama

→ Aşağıdaki büyük harflerle oluşturulmuş alfabe diziliminde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

A	....	C	....	D	E	....	G	....	H	....	İ
....	K	....	M	....	O	....	P	....	S	....	T
....	Ü	....	Y	....							

ALFABE 2

Alfabemizde 21 tane sessiz (ünsüz) harf ve 8 tane sesli (ünlü) harf vardır.

Sesli (ünlü) Harfler

Sesli harfler, **a-e-ı-i-o-ö-u-ü** harfleridir.

★ 1. Etkinlik: Cümlelerdeki Boşlukları Dolduralım

- 1- Türkçemizde toplam ..... tane sesli (ünlü) harf bulunmaktadır.
- 2- Alfabemizdeki ilk sesli harf ..... harfidir.
- 3- Sesli harfler dışında kalan 21 harfe ..... harfler denir.
- 4- Alfabemizin 2. harfi ..... harfidir.
- 5- “Z” harfinden bir önceki harf ..... harfidir.

★ 2. Etkinlik: Önceki ve Sonraki Harfleri Bulalım

Aşağıda verilen harflerden sonra gelen harfi yazalım:

• b →	• m → .....
• d →	• ö → .....
• f →	• t → .....
• h →	• ç → .....

SÖZLÜK KULLANIMI (ALFABETİK SIRALAMA)

Bilmediğimiz kelimelerin anlamını sözlükten öğreniriz. Sözlükte kelimeler, alfabedeki harf sırasına göre (alfabetik olarak) dizilir.

★ Nasıl Sıralarız?

Kelimeleri sözlük sırasına koyarken ilk harflerine bakarız.

Alfabede daha önce gelen harfle başlayan kelime, sözlükte de daha önce yer alır.

- İlk harfleri aynıysa: İkinci harflerine bakarak sıralama yaparız.

Örnekler

- Balık - Kedi → Alfabede "b" harfi "k" harfinden önce geldiği için sıralama:

1- balık

2- kedi

- Ayva - Muz - Portakal →

1- ayva

2- muz

3- portakal

★ 1. Etkinlik: İkili Kelimeleri Sözlük Sırasına Koyalım

→ Aşağıda verilen kelime çiftlerini ilk harflerine bakarak sözlük sırasına göre örnekteki gibi yazınız.

- Örnek: Deniz - Gemi → 1- deniz 2- gemi
- kiraz - elma → 1- ..... 2- .....
- tavşan - araba → 1- ..... 2- .....
- şapka - Güneş → 1- ..... 2- .....
- üzüm - okul → 1- ..... 2- .....
- balık - zebra → 1- ..... 2- .....

★ 2. Etkinlik: Üçlü Kelimeleri Sözlük Sırasına Göre Numaralandıralım

→ Aşağıdaki kelime gruplarını sözlükte yer alış sıralarına göre inceleyip kutucuklara 1, 2 ve 3 yazarak sıralayınız.

• ☐ Orman	☐ Aslan	☐ Masal
• ☐ Çilek	☐ Biber	☐ Domates
• ☐ Kalem	☐ Silgi	☐ Defter
• ☐ Yağmur	☐ Bulut	☐ Güneş

HECE

Ağzımızın bir hareketiyle söylediğimiz ses ya da ses topluluğuna hece denir.

→ **Bilgi:** Bir kelimedeki sesli (ünlü) harfleri sayarak o kelimenin kaç heceden oluştuğunu kolayca bulabiliriz.

Örnekler

Kelime	Heceleme	Hece Sayısı
kedi	ke - di	2
kurt	kurt	1
otobüs	o - to - büs	3
salyangoz	sal - yan - goz	3
bilgisayar	bil - gi - sa - yar	4

★ 1. Etkinlik: Doğru Hecelenen Kelimeyi Seçelim

→ Aşağıda verilen kelimelerin doğru hecelenmiş halini işaretleyelim (✓).

- okul ☐ o-kul ☐ ok-ul | • elma ☐ el-ma ☐ e-lma
- öğretmen ☐ öğ-ret-men ☐ ö-ğret-men
- çilek ☐ çil-ek ☐ çi-lek | • pencere ☐ pen-ce-re ☐ pe-nce-re

★ 2. Etkinlik: Kelimeleri Hecelerine Ayırılım ve Sayısını Yazalım

→ Aşağıdaki kelimeleri örnekteki gibi hecelerine ayırıp hece sayılarını karşılıklarına yazalım.

- **Örnek:** zürafa → zü-ra-fa → (3 hece)
- kitap → ..... → (..... hece)
- sandalye → ..... → (..... hece)
- kuş → ..... → (..... hece)
- dondurma → ..... → (..... hece)
- televizyon → ..... → (..... hece)

KELİME (SÖZCÜK)

Anlamı olan ya da tek başına anlamı olmasa da cümle kurmaya yarayan ses veya ses topluluğuna kelime (sözcük) denir.

Harflerden heceler, hecelerden kelimeler oluşur. Kelimenin diğer adı sözcüktür.

Örnekler

- okul
- kelebek
- masa
- hızlı
- çünkü

→ **Bilgi:** Bazı kelimelerin tek başına bir anlamı yoktur. Bu kelimeler cümle içinde sözcükleri birbirine bağlamaya yarar.

- ile → Okula kardeşim ile gittim.
- veya → Mavi veya kırmızı kalem seçebilirsin.
- gibi → Pamuk gibi yumuşak bir kedi gördüm.

★ 1. Etkinlik: İstenen Harfle Başlayan Kelimeler Yazalım

→ Aşağıda verilen harflerle başlayan anlamlı kelimeler yazınız.

• ç →	• m → .....
• d →	• n → .....
• g →	• p → .....
• l →	• ş → .....

★ 2. Etkinlik: Anlamlı ve Bağlaç Olan Kelimeleri Ayıralım

→ Aşağıdaki kelimelerden tek başına anlamı olanların yanındaki kutucuğa (A), tek başına anlamı olmayıp cümle içinde kullanılanların yanındaki kutucuğa (B) yazalım.

• ☐ Orman	• ☐ Ve
• ☐ Fakat	• ☐ Öğrenci
• ☐ Kiraz	• ☐ Çünkü

CÜMLE (TÜMCE)

Bir duyguyu, bir düşünceyi, bir haberi veya bir isteği tam olarak anlatan kelime ya da kelime gruplarına cümle denir.

Örnekler

- Kardeşim parkta koşuyor.
- Yarın birlikte sinemaya gideceğiz.
- Derslerime düzenli çalışırım.

→ **Bilgi 1:** Cümleler her zaman büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti konur.

- Arkadaşım ile oyun oynadık.
- Sen de bizimle gelecek misin?

→ **Bilgi 2:** Bir cümlenin tamamlanmış sayılması için mutlaka bir iş, oluş veya hareket bildirmesi gerekir. Tek bir kelime bile bir iş belirttiğinde cümle sayılır.

- Koşuyorum. (Tek kelimelik bir cümledir.)
- Uyudu. (Tek kelimelik bir cümledir.)

★ 1. Etkinlik: Cümle Olanları Bulalım

→ Aşağıda verilen ifadelerden tam bir düşünce belirten (cümle olan) ifadelerin yanındaki kutucuğa (✓), tamamlanmamış (cümle olmayan) ifadelerle (✗) işareti koyunuz.

• ☐ Ebru resim yaptı.	• ☐ Sabah erkenden kalkıp
• ☐ Kırmızı çanta ve	• ☐ Bahçedeki ağaçlar çiçek açtı.
• ☐ Gülüyor.	• ☐ Masanın üzerindeki defter

★ 2. Etkinlik: Eksik Kelimeleri Tamamlayarak Cümle Yapalım

→ Aşağıda yarım bırakılmış ifadeleri kutu içindeki uygun kelimelerle tamamlayarak birer cümle haline getiriniz.

yıkadım — okudum — yedim — gitti — çizdi

- Dün akşam çok güzel bir kitap .....
- Ali sabah kahvaltısında yumurta .....
- Öğretmenimiz tahtaya kocaman bir yıldız .....
- Yemekten önce ve sonra ellerimi .....
- Babam sabah erkenden işe .....

CÜMLEDE KELİME (SÖZCÜK) SAYISI

Cümleler bir veya birden fazla kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur.

→ **Bilgi:** Bir cümlenin kaç kelimedenden oluştuğunu bulmak için aralarındaki boşluklara dikkat ederek kelimeleri teker teker sayarız.

Örnekler

Cümle	Kelime Sayısı
Kedi süt içti.	3
Okuyorum.	1
Dün akşam teyzemler bize geldi.	5
Çantamı düzenledim.	2

★ 1. Etkinlik: Cümlelerin Kelime Sayılarını Bulalım

→ Aşağıdaki cümleleri okuyunuz ve kaç kelimedenden oluştuklarını karşılarındaki kutucuklara yazınız.

Cümle	Kelime Sayısı
1. Yağmur yağmaya başladı.	____
2. Güldüm.	____
3. Bahçedeki kırmızı güller çok güzel kokuyor.	____
4. Annem lezzetli bir kek pişirdi.	____
5. Parkta arkadaşımlla sallandık.	____
6. Uyudum.	____

★ 2. Etkinlik: İstenen Kelime Sayısına Göre Cümle Oluşturalım

→ Aşağıda verilen kelime sayılarına uygun, anlamlı birer cümle yazınız.

- 2 kelimeli bir cümle: .....
- 3 kelimeli bir cümle: .....
- 4 kelimeli bir cümle: .....
- 1 kelimeli bir cümle: .....

SATIR SONUNA SIĞMAYAN KELİMELER

Yazı yazarken satır sonuna sığmayan kelimeleri hecelerinden böleriz. Kelimenin bölündüğünü göstermek için satır sonunda kısa çizgi (-) kullanırız.

Örnekler

- Kitaplarımı masaya bı- raktım.
- Bahçede kelebekleri iz- ledik.
- Dün akşam teyzemler bi- ze geldi.

⚠️ Önemli Bilgiler:

- Satır sonunda veya başında tek harf bırakılmaz!

Yanlış: a-
raba

Doğru: ara-
ba

- Tek heceli kelimeler (fil, kurt, park vb.) satır sonunda bölünmez.

★ 1. Etkinlik: Satır Sonuna Sığmayan Kelimeleri Bölerek Yazalım

→ Aşağıda verilen kelimeleri satır sonuna sığmadığında kısa çizgi (-) kullanarak örnekteki gibi ikiye bölüp yazınız.

- Örnek: pencere → pen-
cere
- öğretmen → .....
- bilgisayar → .....
- oyuncak → .....
- sandalye → .....
- çikolata → .....

★ 2. Etkinlik: Doğru Bölünen Kelimeleri Bulalım

→ Satır sonunda hecelerine doğru bölünmüş kelimelerin yanındaki kutucuğa (✓), yanlış bölünenlere (X) işareti koyunuz.

- ☐ ku-
rt
- ☐ ya-
ğmur
- ☐ a-
kvaryum
- ☐ mer-
diven
- ☐ o-
kul

SÖZLÜK KULLANIMI (ALFABETİK SIRALAMA)

Bilmediğimiz kelimelerin anlamını sözlükten öğreniriz. Sözlükte kelimeler, alfabedeki harf sırasına göre (alfabetik olarak) dizilir.

★ Nasıl Sıralarız?

Kelimeleri sözlük sırasına koyarken ilk harflerine bakarız.

Alfabede daha önce gelen harfle başlayan kelime, sözlükte de daha önce yer alır.

- İlk harfleri aynıysa: İkinci harflerine bakarak sıralama yaparız.

Örnekler

- Balık - Kedi → Alfabede "b" harfi "k" harfinden önce geldiği için sıralama:

1- balık

2- kedi

- Ayva - Muz - Portakal →

1- ayva

2- muz

3- portakal

★ 1. Etkinlik: İkili Kelimeleri Sözlük Sırasına Koyalım

→ Aşağıda verilen kelime çiftlerini ilk harflerine bakarak sözlük sırasına göre örnekteki gibi yazınız.

- Örnek: Deniz - Gemi → 1- deniz 2- gemi
- kiraz - elma → 1- ..... 2- .....
- tavşan - araba → 1- ..... 2- .....
- şapka - Güneş → 1- ..... 2- .....
- üzüm - okul → 1- ..... 2- .....
- balık - zebra → 1- ..... 2- .....

★ 2. Etkinlik: Üçlü Kelimeleri Sözlük Sırasına Göre Numaralandıralım

→ Aşağıdaki kelime gruplarını sözlükte yer alış sıralarına göre inceleyip kutucuklara 1, 2 ve 3 yazarak sıralayınız.

• ☐ Orman	☐ Aslan	☐ Masal
• ☐ Çilek	☐ Biber	☐ Domates
• ☐ Kalem	☐ Silgi	☐ Defter
• ☐ Yağmur	☐ Bulut	☐ Güneş

NOKTA (.)

- ★ Tamamlanmış (anlamca bitmiş) cümlelerin sonuna konur.
- ★ Sayılardan sonra sıra (-ıncı, -inci) bildirmek için konur.

Örnekler

- Kardeşimle birlikte resim yaptık.
- Akşam erkenden uyudum.
- Okulumuz yarışmada 2. oldu.
- Binanın 4. katında oturuyoruz.

→ **Bilgi:** Noktadan sonra başlayan yeni cümleye her zaman büyük harfle başlanır.

★ 1. Etkinlik: Yay Ayraç ( ) İçine Nokta Yerleştirelim

→ Aşağıdaki cümlelerde parantez ( ) ile gösterilen yerlerden uygun olanlara nokta (.) koyunuz.

- Babam bana yeni bir hikaye kitabı aldı( )
- Sınıf listesinde 2( ) sırada yer alıyorum( )
- Bahçedeki çiçekleri düzenli olarak suladık( )
- Koşu yarışında 1( ) gelen arkadaşımızı alkışladık( )
- Öğretmenimiz tahtaya güzel bir şiir yazdı( )
- 3( ) kattaki kütüphaneye çıktık( )

★ 2. Etkinlik: Noktanın Kullanım Amacını Bulalım

→ Aşağıdaki cümlelerde kullanılan noktanın hangi amaçla konulduğunu inceleyip uygun kutucuğu işaretleyiniz (✓).

- "Kedim sütünü bitirdikten sonra uyudu."
☐ Cümle sonu olduğu için ☐ Sayılarda sıra bildirmek için
- "Yarışmada 3. olan öğrenciye madalya verildi."
☐ Cümle sonu olduğu için ☐ Sayılarda sıra bildirmek için
- "Okulumuzun 1. katında anasınıfı bulunuyor."
☐ Cümle sonu olduğu için ☐ Sayılarda sıra bildirmek için
- "Derslerimize her gün düzenli çalışmalıyız."
☐ Cümle sonu olduğu için ☐ Sayılarda sıra bildirmek için

VİRGÜL (,)

Virgül, okumayı ve anlamayı kolaylaştıran bir noktalama işaretidir.

- ★ Ar arkaya sıralanan eş görevli kelimelerin arasına konur.
- ★ Birine seslenirken veya bir hitap kelimesinden sonra konur.

Örnekler

- Çantamıza kitap, defter, kalem ve silgi koyduk.
- Ormanda meşe, çam ve gürgen ağaçları vardı.
- Canım Annem, seni çok seviyorum.
- Değerli Arkadaşlar, beni dikkatle dinleyin.

★ 1. Etkinlik: Virgül (,) Yerleştirelim

→ Aşağıdaki cümlelerde virgül (,) gelmesi gereken yerleri bulunuz ve yay ayraç ( ) içine virgül koyunuz.

- Pazardan elma( ) armut( ) çilek ve kavun aldık.
- Sevgi( ) Mert( ) Zeynep ve Ali bahçede ip atlıyor.
- Sevgili Öğretmenim( ) sizi çok özledim.
- Sayın Veliler( ) toplantımıza hoş geldiniz.

★ 2. Etkinlik: Virgülün Yanlış Kullanıldığı Cümleleri Bulalım

→ Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Virgülün doğru kullanıldığı cümlelerin yanına (✓), yanlış kullanıldığı cümlelerin yanına (×) koyunuz.

- ☐ Ormanda kuşlar, kelebekler ve böcekler yaşıyor.
- ☐ Pazardan patates, domates ve, biber aldık. (Bağlaç yanında kullanım)
- ☐ Değerli Misafirler, gösterimiz başlamak üzeredir.
- ☐ Masada kitap, ve defter var. (Bağlaç yanında kullanım)

SORU İŞARETİ (?)

Soru işareti, cevap almak amacıyla sorulan cümlelerin sonuna konur.

- ★ Soru anlamı taşıyan (cevap gerektiren) cümlelerin sonuna konur.
- ★ Cümlede "mı, mi, mu, mü" soru ekleri veya "ne, kim, nerede, nasıl, kaç" gibi soru kelimeleri varsa sonuna soru işareti konur.

Örnekler

- Bugün okula neden gelmedin?
- Akşam çantamı hazırladın mı?
- Bahçede oynayan çocuk kim?
- Kütüphaneden kaç tane kitap aldın?

★ 1. Etkinlik: Yay Ayraç ( ) İçine Uygun Noktalama İşaretini Yerleştirelim

→ Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümle soru anlamı taşıyorsa yay ayraç ( ) içine soru işareti (?), taşımıyorsa nokta (.) koyunuz.

- Yarın akşam bize gelecek misiniz( )
- Parkta arkadaşlarımla saklambaç oynadık( )
- Kırtasiyeden aldığın kalemin rengi neydi( )
- Sınıf kapısını kim açık bıraktı( )

★ 2. Etkinlik: Verilen Kelimelerle Soru Cümlesi Oluşturalım

→ Aşağıda karışık olarak verilen kelimeleri düzenleyerek sonuna soru işareti (?) gelecek anlamlı soru cümleleri yazınız.

- [geldin - eve - kaçta - akşam]

→ .....

- [mi - aldın - yeni - bir - ayakkabı]

→ .....

- [nerede - bıraktın - resim - defterini]

→ .....

KESME İŞARETİ (')

Kesme işareti, özel isimlere gelen ekleri ayırmak için yukarıda kullandığımız bir noktalama işaretidir.

★ Kişi adlarına, şehir/ülke isimlerine ve hayvanlara verilen özel adlara getirilen ekleri ayırmak için kullanılır.

Örnekler

- Mustafa'nın en sevdiği ders Türkçe.
- Bu yaz Ankara'ya teyzemi ziyarete gideceğiz.
- Kedimiz Pamuk'un tüy yumağıyla oynamasını izledik.

★ 1. Etkinlik: Kesme İşaretini (') Doğru Yere Koyalım

→ Aşağıdaki cümlelerde uygun yerlere kesme işareti (') koyunuz.

- Zeynep( )in yeni aldığı boya kalemleri kayboldu.
- Yarın akşam Bursa( )dan misafirlerimiz gelecek.
- Kardeşim Boncuk( )un tasmaını yeniledik.

★ 2. Etkinlik: Doğru ve Yanlış Kullanımları Tespit Edelim

→ Kesme işaretinin doğru kullanıldığı cümlelerin yanına (✓), yanlış kullanıldığı cümlelerin yanına (×) koyunuz.

- ☐ Ahmet'in çantası okulda kalmış.
- ☐ Yarın izmir'e yolculuk yapacağız.
(Özel isim küçük harfle başlamış / ek ayrılmamış)
- ☐ Köpeğimiz Karabaş'ın kulakları çok uzun.
- ☐ Okul'a gitmek için sabah erkenden uyandım.
(Cins isme kesme işareti konmuş)

ÜNLEM İŞARETİ (!)

Ünlem işareti, güçlü duyguları ve seslenmeleri ifade ederken kullandığımız bir noktalama işaretidir.

★ Sevinç, korku, şaşkınlık, heyecan ve üzüntü gibi duyguları belirten cümlelerin sonuna konur.

★ Seslenme, uyarı ve hitap sözlerinden sonra kullanılır.

Örnekler

- Eyvah, anahtarımı evde unuttum! (Üzüntü / Kaygı)
- Oley, yarın okullar tatil oldu! (Sevinç / Heyecan)
- Dikkat et, yerler çok kaygan! (Uyarı)

★ 1. Etkinlik: Yay Ayraç ( ) İçine Uygun Noktalama İşaretini Yerleştirelim

→ Aşağıdaki cümlelerde parantez ( ) ile gösterilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini (! / . / ?) koyunuz.

- İmdat( ) boğuluyorum( )
- Dur( ) karşıdan araba geliyor( )
- Bugün hava gerçekten çok güzel( )
- Aaa( ) bu oyuncakçı nereden aldın( )
- Harika( ) yarışmada birinci oldum( )

★ 2. Etkinlik: Cümlelerin İfade Ettiği Duyguyu Eşleştirelim

→ Aşağıdaki cümlelerin yanlarına uygun duyguları boşluğa yazarak eşleştiriniz.

[Sevinç — Korku — Şaşkınlık — Uyarı]

- "Of, parmağımı kapıya sıkıştırdım!" → (.....)
- "Eyvah, arkamızdan dev bir köpek geliyor!" → (.....)
- "Yaşasın, babam bana yeni bir bisiklet aldı!" → (.....)
- "Sakin ıslak elle prize dokunma!" → (.....)

5N 1K SORULARI

Okuduğumuz bir metni veya cümleyi tam olarak anlayabilmek için bazı sorular sorarız. Bu sorulara 5N 1K soruları denir.

5N

- Ne?
- Nerede?
- Ne zaman?
- Nasıl?
- Neden / Niçin?

1K

- Kim?

Örnek

Cümle: Ali sabah parkta sevinçle koştu.

- Kim koştu? → Ali
- Ne zaman koştu? → Sabah
- Nerede koştu? → Parkta
- Nasıl koştu? → Sevinçle

★ 1. Etkinlik: Cümleye Sorular Sorup Cevaplayalım

Cümle: Ömer dün sınıfta resim defterini unuttu.

- Kim unuttu? → .....
- Ne zaman unuttu? → .....
- Nerede unuttu? → .....
- Ne unuttu? → .....

★ 2. Etkinlik: Altı Çizili Kelimenin Hangi Soruya Cevap Olduğunu Bulalım

(Sorular: Kim / Ne zaman / Nerede / Nasıl / Ne)

- Zeynep bahçede hızlıca koşuyordu. → (.....)
- Babam akşam eve erken geldi. → (.....)
- Metehan yarışmada birinci oldu. → (.....)
- Çocuklar kütüphanede ders çalışıyor. → (.....)
- Doğum gününde bana kitap hediye etti. → (.....)

ZİT ANLAMLI KELİMELER

Anlamları birbirinin karşıtı (zıttı) olan, birbirleriyle çelişen kelimelere zıt anlamlı kelimeler denir.

 Dikkat Edelim!

Bir kelimenin olumsuzluğu, onun zıt anlamlısı değildir!

- Gelmek → Gelmemek (Olumsuzdur, zıt anlamlısı değildir!)
- Gelmek → Gitmek (Zıt anlamlısıdır.)

Örnekler

- Erken → Geç
- Aşağı → Yukarı
- Zengin → Fakir
- Tatlı → Acı

★ 1. Etkinlik: Kelimelerin Zıt Anlamlılarını Eşleştirelim

Aşağıda solda verilen kelimelerin zıt anlamlılarını sağdaki kutudan bularak eşleştiriniz.

Sol Sütun

1. ☐ Taze
2. ☐ Kolay
3. ☐ Temiz
4. ☐ Gece
5. ☐ İçeri

Sağ Sütun

- A) Bayat
- B) Kirli
- C) Zor
- Ç) Gündüz
- D) Dışarı

★ 2. Etkinlik: Cümledeki Altı Çizili Kelimenin Zıt Anlamlısını Bulalım

- Annem bana yeni bir çanta aldı. (.....)
- Kardeşim merdivenlerden hızlı koştu. (.....)
- Bu soruyu çözmek gerçekten çok kolaydı. (.....)
- Kış mevsiminde havalar çok soğuk olur. (.....)
- Çantamdaki en ağır kitabı çıkardım. (.....)

EŞ ANLAMLI KELİMELER

Yazılışları ve okunuşları farklı, ancak anlamları aynı olan kelimelere eş anlamlı (anlamdaş) kelimeler denir.

Cümle içerisinde birbirlerinin yerine kullanıldıklarında cümlelerin anlamı değişmez.

Örnekler

- Mektep → Okul
- Muallim → Öğretmen
- Kırmızı → Al
- Cevap → Yanıt

★ 1. Etkinlik: Kelimelerin Eş Anlamlılarını Eşleştirelim

Sol Sütun

- ☐ Konuk
- ☐ Vakit
- ☐ Konut
- ☐ Sözcük
- ☐ Hikâye

Sağ Sütun

- Zaman
- Misafir
- Kelime
- Ev
- Öykü

★ 2. Etkinlik: Cümledeki Altı Çizili Kelimenin Eş Anlamlısını Bulalım

- Öğretmenimizin sorduğu soruya doğru yanıt verdim. → (.....)
- Sonbahar mevsiminde ağaçların yaprakları sararır. → (.....)
- Bu yıl faydalı bir sürü kitap okudum. → (.....)
- Babam bana doğum günümde harika bir hediye aldı. → (.....)
- Doktor hastasını itham etmeden önce dikkatle dinledi. → (.....)

EŞ SESLİ (SESTEŞ) KELİMELER

Yazılışları ve okunuşları aynı, ancak anlamları tamamen farklı olan kelimelere eş sesli (sesteş) kelimeler denir.

Dikkat Edelim!

Eş sesli kelimelerin cümle içindeki anlamı, cümlenin gelişinden anlaşılır.

- **Gül:** Çiçek olan gül / Gülmek eylemi
- **Yüz:** Sayı olan 100 / Surat, çehre / Suda yüzmek eylemi

Örnekler

- **Yaz:**
  - En sevdiğim mevsim yaz mevsimidir. (Mevsim olan yaz)
  - Öğretmenimiz deftere not yazmamızı söyledi. (Yazmak eylemi)
- **Bin:**
  - Cebimde bin lira para var. (Sayı olan 1000)
  - Otobüse binmek için durağa doğru yürüdü. (Binmek eylemi)

★ 1. Etkinlik: Eş Sesli Kelimelerin Farklı Anlamlarını Eşleştirelim

Aşağıda verilen sesteş kelimeleri cümlelerdeki anlamlarıyla eşleştiriniz.

Kelime	Cümle ve Anlamı
1. ( ) Yol	A) Bahçedeki fidanı topraktan yolup çıkardı. (Koparmak)
2. ( ) Yol	B) Okula giden yol bugün trafiğe kapatılmış. (Ulaşım şeridi)
3. ( ) Çay	C) Yaz sıcaklığında buz gibi çayın kenarında piknik yaptık. (Küçük akarsu)
4. ( ) Çay	Ç) Kahvaltıda sıcak bir bardak çay içtim. (İçecek)

★ 2. Etkinlik: Verilen Sesteş Kelimelerle Cümle Oluşturalım

- Dal (Ağaç kolu anlamında):

→ .....

- Dal (Suya dalmak eylemi anlamında):

→ .....

- Ben (Kişi zamiri / "kendim" anlamında):

→ .....

- Ben (Ciltteki küçük siyah leke anlamında):

→ .....

ÖZEL İSİMLER

Dünyada tek olan, benzeri bulunmayan varlıklara verilen isimlere özel isim denir.

- ★ İnsan isimleri, şehir ve ülke adları, dil adları ve hayvanlara verdiğimiz adlar özel isimdir.
- ★ Özel isimler her zaman büyük harfle başlar ve gelen ekler kesme işareti (') ile ayrılır.

Örnekler

- Mehmet okuldan eve erken döndü.
- Bu yaz İzmir'den dedemler gelecek.
- Köpeğimiz Karabaş bahçede neşeyle koşuyor.
- Turistler Türkçe öğrenmek için kursa kaydoldu.

★ 1. Etkinlik: Cümlelerdeki Özel İsimleri Bulalım

- Zeynep yarın akşam tiyatroya gidecek. → (.....)
- Başkentimiz Ankara tarihi binalarıyla ünlüdür. → (.....)
- Kedimiz Minnoş koltukta uyuyakaldı. → (.....)
- Mehmet Bey Almanya'dan yeni döndü. → (.....)
- Geçen hafta İngiltere'den misafirlerimiz geldi. → (.....)

★ 2. Etkinlik: Yazım Hatalarını Düzeltip Cümleyi Yeniden Yazalım

- ahmet dün bursadan geldi.
→ .....
- köpeğim boncuğun aşısını yaptırdık.
→ .....
- elif ve ömer istanbulda buluşacak.
→ .....
- cumhuriyet ilkokulunda okuyan mert yarışmada birinci oldu.
→ .....

ANLAMLI CÜMLE ve KURALLI CÜMLE

Duygu, düşünce veya isteklerimizi tam ve eksiksiz anlatan kelime dizilerine cümle denir.

★ Yapılan işi, hareketi veya oluşu bildiren kelime cümlenin en sonunda yer alıyorsa bu tür cümlelere kurallı cümle denir.

📌 **İpucu:** Cümlenin ne bildirdiğini anlatan kelime (geldi, okudu, çizdi, güzeldir vb.) sonda değilse o cümle kurallı değildir.

Örnekler

• **Kurallı Cümle:** Ömer kütüphanede kitap okudu.
(İş bildiren kelime sonda)

★ 1. Etkinlik: Karışık Kelimelerden Anlamli ve Kurallı Cümleler Oluşturalım

• [bahçede — oynadı — Toprak — arkadaşlarıyla]

→ .....

• [aldım — yeni — kütüphaneden — bir — roman]

→ .....

• [erken — uyandım — sabah — için — okula]

→ .....

• [annem — kek — lezzetli — yaptı — çok]

→ .....

★ 2. Etkinlik: Anlamli ve Kurallı Cümleleri Tespit Edelim

- ☐ Bahar sınıf temsilcisi seçildi.
- ☐ Dün akşam tiyatroya Zeynep
- ☐ Sınıfça müzeye gezi düzenledik.
- ☐ Aldı yeni bir çanta kendisine.
- ☐ Yağmur yağınca şemsiyesini

“Mİ” SORU EKİNİN YAZIMI

Cümleye soru anlamı katan “mi” soru eki kendinden önce gelen kelimeden her zaman ayrı yazılır.

- ★ Kendisinden önceki kelimenin son harfine göre mi, mi, mu, mü şeklini alabilir.

Örnekler

- Ödevini bitirdin mi?
- Kapıyı kilitledin mi?
- Oyun alanına geldiler mi?

★ 1. Etkinlik: Boşlukları Uygun Soru Ekiyle (mı / mi / mu / mü) Tamamlayalım

Boş bırakılan yerlere uygun olan soru ekini yazıp cümlelerin sonuna soru işareti (?) koyunuz.

- Bugün okula otobüsle geldin.....?
- Dün akşam çizgi film izledin .....?
- Sınıftaki tahtayı sildin .....?
- Bahçedeki çiçekleri suladın .....?
- Mert'in yeni çantasını gördün .....?
- Bizimle parka gelmek istiyor .....?

★ 2. Etkinlik: Yanlış Yazılan Soru Eklerini Düzeltelim

Aşağıdaki “mi” soru ekinin yazımıyla ilgili yapılan hataları bulunuz. Cümleleri doğru şekilde yeniden yazınız.

- Kardeşin ödevlerini bitirdimi?
→ .....
- Yarın akşam bize geleceksinizmi?
→ .....
- Kütüphaneden aldığın kitabı okudunmu?
→ .....
- Sınav sonuçları açıklandı mı? (Hata var mı kontrol ediniz)
→ .....

KELİMELERİN DOĞRU YAZIMI

Duygu ve düşüncelerimizi eksiksiz ifade edebilmek ve yazılarımızın doğru anlaşılmasını sağlamak için kelimeleri yazım kurallarına uygun şekilde yazmalıyız.

📌 **İpucu:** Emin olmadığımız kelimelerin doğru yazılışını Türkçe Sözlük'ten kontrol edebiliriz.

Örnekler

✗ Yanlış: Yalrış	→	✓ Doğru: Yanlış
✗ Yanlış: Herkez	→	✓ Doğru: Herkes
✗ Yanlış: Süpriz	→	✓ Doğru: Sürpriz
✗ Yanlış: Trfik	→	✓ Doğru: Trafik

★ 1. Etkinlik: Doğru Yazılan Kelimeleri İşaretleyelim

☐ Kirbit	/	☐ Kibrit
☐ Spor	/	☐ Sipor
☐ Mutfak	/	☐ Mutvak
☐ Kirpik	/	☐ Kiprik
☐ Eşortman	/	☐ Eşofman

★ 2. Etkinlik: Cümlelerdeki Hatalı Kelimeleri Düzeltelim

Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılmış kelimeleri bularak altını çiziniz.
Cümleleri, kelimelerin doğru halleriyle altlarındaki boşluğa yeniden yazınız.

- Bugün sınavda bıçok soru çözdük.

→ .....

- Kahvaltıda patates kızarması ve domates yedik.

→ .....

- Öğretmenimiz traş olan öğrencileri tebrik etti.

→ .....

- Kardeşim süpriz doğum günü partisine çok şaşırdı.

→ .....

EKSİK CÜMLE TAMAMLAMA

Yarım bırakılmış veya eksik bir cümleyi tamamlarken, cümledeki olaylar ve durumlar arasındaki anlam ilişkisine ve mantık akışına dikkat ederiz.

Cümlenin sonuna, cümlenin anlamını en doğru şekilde tamamlayan kelimeyi seçmeliyiz.

📌 **İpucu:** Cümleyi tamamladıktan sonra baştan sona tekrar okuyup anlamlı bir bütün oluşturup oluşturmadığını kontrol etmeliyiz.

Örnekler

- Hava çok soğuk olduğu için kalın montumu giydim.
- Yağmur yağınca şemsiyemi açtım.

★ 1. Etkinlik: Kelime Kutusu ile Cümleleri Tamamlayalım

fırçaladım — süsledik — izledik — kaçırdım — diktik

- Otobüse yetişemediğim için sabah dersi .....
- Diş sağlığını korumak için yatmadan önce dişlerimi .....
- Bahçedeki boş alana yeni fidanlar .....
- Tiyatro gösterisini tüm sınıf neşeye .....
- 23 Nisan töreni için sınıfımızın camlarını .....

★ 2. Etkinlik: Verilen Neden-Sonuç Durumlarını kendi bulduğun kelimelerle tamamla.

- Çok acıktığım için mutfığa gidip .....
- Elektrikler kesilince mumları .....
- Sınavdan yüksek not alınca çok .....
- Kalemimin ucu kırıldığı için açacakla .....
- Bahçede koşarken ayağım takılınca .....

ALFABE

Harflerin belirli bir sıraya göre dizilmesine **alfabe** denir.

Alfabemizde 29 tane harf vardır. İlk harf "a", son harf "z" dir.

Alfabemiz (Büyük Harfler)

A - B - C - Ç - D - E - F - G - Ğ - H - I - İ - J - K - L - M - N - O -
Ö - P - R - S - Ş - T - U - Ü - V - Y - Z

Alfabemiz (Küçük Harfler)

a - b - c - ç - d - e - f - g - ğ - h - ı - i - j - k - l - m - n - o -
ö - p - r - s - ş - t - u - ü - v - y - z

1. Etkinlik: Küçük Harfler Sıralama

→ Aşağıdaki küçük harflerle oluşturulmuş alfabe diziliminde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

a	b	....	ç	....	e	....	....	ğ	....	ı	....
j	....	....	m	....	o	....	p	r	....	ş	....
u	....	....	y	....							

2. Etkinlik: Büyük Harfler Sıralama

→ Aşağıdaki büyük harflerle oluşturulmuş alfabe diziliminde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

A	....	C	....	D	E	....	G	....	H	....	İ
....	K	....	M	....	O	....	P	....	S	....	T
....	Ü	....	Y	....							

EŞ ANLAMLI KELİMELER

Yazılışları ve okunuşları farklı, ancak anlamları aynı olan kelimelere eş anlamlı (anlamdaş) kelimeler denir.

→ Cümle içerisinde birbirlerinin yerine kullanıldıklarında cümlenin anlamı değişmez.

Örnekler

- Mektep → Okul
- Muallim → Öğretmen
- Kırmızı → Al
- Cevap → Yanıt

1. Etkinlik: Kelimelerin Eş Anlamılarını Eşleştirelim

Sol Sütun

1. ☐ Konuk
2. ☐ Vakit
3. ☐ Konut
4. ☐ Sözcük
5. ☐ Hikâye

Sağ Sütun

- A) Zaman
- B) Misafir
- C) Kelime
- Ç) Ev
- D) Öykü

2. Etkinlik: Cümledeki Altı Çizili Kelimenin Eş Anlamısını Bulalım

- Öğretmenimizin sorduğu soruya doğru yanıt verdim. (.....)
- Sonbahar mevsiminde ağaçların yaprakları sararır. (.....)
- Bu yıl faydalı bir sürü kitap okudum. (.....)
- Babam bana doğum günümde harika bir hediye aldı. (.....)
- Doktor hastasını itham etmeden önce dikkatle dinledi. (.....)

